

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Mortificationem non coniunctim, sed quasi per partes esse accipiendum.
Cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

psal. 69.

fiet, sed non te aridum atque immundum, sed res-

tristitia sui corporis, aut sensuum vehementer exul-

psal. 64.

PARS SECVNDA

De Mortificatione exterioris hominis.

XPPOSITA utcumque mortificationis tum naturā, tum praesantiā, reliquum est, ut ex generali tractatione calamus ad particularia, & magis utilia se conuertat.

Cassian. lib. 5. de spir. castri. mar. c. 18. 1. Corin. 9. Eshef. 6. 1. Corin. 15. 45.

Mortificationem non coniunctim, sed quasi per partes esse accipiendam.

CAPVT I.

PERA Hominum ita ab auctore natura, Deo, instituta sunt, ut non secundum omnes suas partes simul fiant, sed paulatim ex initiis ad media, & ex mediis ad summa, extremāque procedant.

Gmes. 1.

quotidie hunc inferiorem mundum paulatim illuminant, & primum minima luce, deinde maiori, ac tandem maxima, scilicet meridiana, perfundunt: qui segetes quasi per partes adulescere faciunt: qui tandem circulum suum, quo hominum vitam metuntur, viginti quatuor horarum mensurā perficiunt.

omnia

Præm. 13. 11.

omnia simul exitum desideratum impedit, & desiderio laborantis obstitit. Cuius rei testis est Salomonis sententia, ita dicentis: Substantia festinata minuitur: quæ autem paulatim colligitur manu, multiplicabitur. Ipsa namque festinatio laborandi fructum minuit, & dum quis omnia accipit, omnia perdit: si verò lento gradu procedat, & nunc huic parti operis, quæ suas vires non excedit, & nunc illi manum admoueat, se peruenisse ad finem aduertit.

Eadem vitæ spiritualis, & aliorum operum, ratio est, quam nemo quantumuis feruidus debet simul aggredi, sed paulatim atque per gradus ad eius fastigium ascendere. Vt quemadmodum natura vitam corporis sensim perficit, & ex infantia ad pueritiam, ex pueritia ad adolefcentiam, & ex illa ad sequentes ætates promouet; ita gratia vitam spiritus ex ipso exordio ad profectum, & ex profectu ad perfectionem educat. Quod indicasse videtur Paulus: Qui vt sapiens architectus fundamentum posuit, vt alij superædificarent, nec putauit congruum esse, simul fundamenta facere, & parietes huius molitionis erigere. Alibi etiam quibusdam lac primum in potum offert, & postmodum escam fortiorum subministrat.

1. Corin. 3. 10.

1. Corin. 3. 2.

1. Corin. 2. 2.

Hebr. 5. 13.

Apud quosdam non iudicat se scire aliquid, nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum. Apud alios verò sapientiam loquitur, nimirum apud perfectos. Ac tandem omnis, qui lactis est particeps, expers est sermonis iustitiæ: paruulus enim est. Perfectionem autem est solidus cibus. His omnibus indicatum est, spirituales vitam non esse simul secundum omnem partem accipiendam, sed quasi minutatim, & vnam partem post aliam esse sectandam. Quæ autem de vita spirituali generaliter dicta sunt, in hac eius parte, quam nunc scribimus, nempe in studio abnegationis, maximè locum habent, cuius nec perseverans erit exercitatio, neque magnus profectus, nisi in ea per omnes sensus & vires animæ, singularim procedatur. Qui enim omnes actiones simul in mortificatione aggreditur, & ex mero seculari & prophano homine repente perfectus, & ab omnibus suis vitiis alienus prodire contendit, is fortè tanto oneri minus sufficere, & tristitia obrutus, ab eo quod imprudenter cœperat, citò desistet. Non poterit etiam magnam abnegationis peritiam assequi, qui vno eodemque tempore curam suæ mentis in tam varia ac diuersa studia diffundit. Et sicut venator, qui multas feras è nemore egredientes insequitur, & huc illicque vagatur, sæpe nullam earum capit, & non solum fatigatur, sed & vacuus in domum redit: ita qui omnia coniunctim exteriora, & interiora moderari nititur, nihil perfecte moderatur. Quare in Psalmis scriptum est: Quoniam ordinatione Domini perseverat dies: nam si ordinatio ac debita dispositio, id est, discretio absit, vt interpretatur Bernardus, nec perseverantia in die virtutis erit, nec quod cœprum est, ad propositum finem perfectionis assequenda conducet. Hanc enim non abnegationis inceptio, sed consummatio, aut nonnulla affectionum nostrarum subiectio affert, quæ sine animo in abnegatione iugiter perdurante non subsistit.

Psal. 118. 92.

Bern. ser. 49. in Cant.

Abnegationi ergo ita insistentum est, vt prius faciliora, & postea difficiliora aggrediamur, ac tam in his quam in illis nõ simul vniuersos hostes, sed vnum post alium profligemus. Prius, exempli gratia, cura nostra oculos comprimatur, deinde aures componatur, ac ita suo ordine reliquos sensus cohibeat: quibus in seruitutem reductis, aduersus cogitationes & affectiones bellum gerat: his verò vtcumque repressis propriam amorem, propriam voluntatem, proprium iudicium, & reliquos aduersarios ex proprio amore

A manantes subiiciat. A facilioribus incipiendum esse Bonauentura docet his verbis: Non tamen in principio ardua, siue multa, præsumant. Nec sine licentia aliquid notabile attentet, sed à minoribus virtutibus paulatim ad maiores conscendant. Hæreditas, ad quam festinatur in principio, in nouissimo, benedictione carebit. In omnibus verò ordinem esse tenendum, & singula, quæ perfectioni obstitunt, sigillatim esse moderanda, sanctissimi Machatij Ægyptij confirmat auctoritas: qui interrogatus, an vitium paulatim sit extirpandum, in hunc modum respondit: Quemadmodum in vtero imperfectus infans, non quamprimum concreuit in hominem, sed paulatim formatur, & gignitur, neque mox perfectus homo euadit, sed longo annorum successu augetur, & vir efficitur: estque veluti semina tritici aut hordei, quæ terræ mandata non statim radicem producunt; sed vbi transeunt hyemes & venti, tum opportuno tempore spicæ nascuntur: itidem qui pyrum plantat, non mox fructum percipit: eodem etiam modo in rebus spiritualibus, vbi tanta sapientia est & subtilitas, paulatim augetur homo, euaditque in virum perfectum, & plenitudinem ætatis, non, vt quidam aiunt, induere, & exuere. Qui discrete litteras optat, pergit primum ad edificanda signa, in quibus cum fuerit primus, migrat ad scholam Latinorum, in qua est omnium postremus: denuo cum ibi primus euaserit, proficiscitur ad scholam forensis, in qua rursus est omnium nouissimus & principarius: deinde scholasticus effectus, omnium Causidicorum nouitius & extremus est, tum dux euadit: qui vbi magistratum fuerit assequutus, adiutorem sibi sumit asseforem. Si ergo in rebus externis tot habet homo promotionis gradus, quanto magis cœlestia mysteria multis gradibus atque promotionibus acquiruntur, & tum qui per multas exercitationes, & varia rerum pericula, progressus fuerit, perfectus euadit. His omnibus similibus beatus hic Abbas rationem perficiendi animum ac moderandi patefecit: quam, si vitas sanctorum meditatur, aperte videbimus fuisse ab ipsis obseruatam. Cum enim primum se ad opus perfectionis accingebat, mentem suam, vt agrum spinis, tribulis, & sentibus plenum, considerabant, quem non vno die totum excolere, (hoc enim non est possibile) sed multo tempore, & per partes purgare, emollire, & seminibus ditare curarunt, vt tandem fructum omnium virtutum afferret, & ab vniuersis suis imperfectionibus peccatisque discederet. Ita sanè virtutem acquirendam esse monuit Ecclesiasticus, dicens: Fili, à iuuentute tua excipe doctrinam, & vsque ad canos inuenies sapientiam. Quasi is, qui arat, & seminat, accede ad eam, & sustine bonos fructus illius. Dum enim sapientiæ ac virtutis amatorem agricolæ aranti, & semina iacenti, comparat, quid aliud significat, nisi quòd sicutis hoc anno vnam faciem sui agri arat & seminat, & sequenti anno alteram aratro scindit, & seminibus complet, vt cumulatum inde fructum percipiat: ita vir iustus non erga terram istam, sed erga cor suum spirituales agricolationem exercens, nunc hanc animæ potentiam, nunc illam à defectibus purgat, & virtutis seminibus ornat, vt nullâ sui partem vluificentem, & fructum non ferentem sustineat? In quo labore multo est aratore terræ facilior: nam hic ex agri facie, quam anno præterito arauit, & seminauit, & præsentis anno non colit, nullum fructum colligit, iustus verò ex parte animæ, quam elapsis diebus reformauit, quotidie, cum moderata attentione conferuandi, quod emendatum est, fructus etiam iustitiæ decerpit. Illa enim pars vomere abnegationis

Bonau. in speculo 2. p. principi. p. 2.

Machar. kom. 15. longè ante finem habet. 2. To. Bibli.

B

C

D

E

Ecclesi. 6. 18.

exulta habitum alicuius virtutis acquirat, quo suauiter & facilliter per semitas virtutis ducitur, & ad id quod secundum rationem est, gratia aspirante, permouetur.

Hanc rationem perficiendi seipsum, quam sancti exemplo docuerunt, & Ecclesiasticus monuit, quisquis tenere debet, si vult non mediocres in virtute progressus habere. Seipsum igitur pictorem existimet, qui non in tabula cedri aut cupressi, sed in proprio corde & corpore imaginem Christi Saluatoris effingit. Et sicut pictor singulas partes imaginis format, quam penicillo elaborat: ita modestus oculorum Christi in oculis suis, & circumspeditionem aurium eius in auribus, & virtutes alias in reliquis animae viribus ad viuum exprimere & delineare contendat. Discat ex sponsa terreni hominis, quomodo mentem suam expolire debeat. Illa enim non simul se totam ornat, sed quasi per partes pulchram & decoram efficit. Primum faciem lauat, inde oculos stybio pingit, capillaturam crispat, aures in auribus, collum torque, & manus annulis, & dextrocheris excolit, & se totam incredibili diligentia comit. Sic omnino mens, quae Christi connubium ambit, non fit in sui ornatu minus diligens, ut tanto sponso placeat, sed singula, quae ad se pertinent, sigillatim exornat. Nihil habeat, quod non seorsum inspiciat, quod non ex professo componat, quod non separatim censura mortificationis emendet. Animam ita mundatam & emendatam sponsum de pulchritudine laudat, eiusque oculos, caput, collum, pedes, & ceteras partes magnificis verbis in cantico Canticorum commendat. Ac tandem sic omnem laudationem concludit: *Quam pulchra es, & quam decora charissimam deliciis!* Qua sententia, quae admirationem continet, aperte ostendit animae pulchritudinem non esse admirabilem, nisi ex omnium sensuum ac virium decore confurgat. Omniaque esse mundanda & polienda, ut anima non iam amica, sed amicissima & charissima nominetur, cui caelestes deliciae proueniant. Ad tantam pulchritudinem paulatim & per gradus ascenditur, & dum nunc exteriora, nunc interiora mundantur, perfecta pulchritudo ac mundities acquiritur. Si enim magister tenellum puerum paulatim erudit, & vnam veritatem post aliam animo eius ingerit. Si aedificator nunc vnum lapidem, nunc alium in aedificio ponit, & hac minuta lapidum substructione magnos parietes erigit, & arcem regiam ad vmbilicum perducit: Si corporalis salutis cupidus cibos sibi oblatos non simul glutit & deuorat, sed vnam buccellam post aliam in stomachum ingerit; quid faciet puritatis sectator nisi istos imitari; & virtutis doctrinam, non generaliter tantum, sed specialiter, & per partes addiscere? Seipsum igitur veluti egregius doctor minutatim erudiat, & suae menti sapientiam cupienti, sapientiae doctrinam insillat. Putet se aedificatorem esse palatii Regis aeterni, cuius nunc in suo corde vnam partem, nunc aliam aedificet. Nec tot simul cibos spirituales deglutiat, id est, tot vno tempore, moderanda & disponenda apprehendat, ut calor mentis ea minimè coquere, & in propria substantiam commutare sufficiat.

Si itaque virtus sic à vitis spiritualibus discenda est, ita etiam est à doctore tradenda, ut tantundem hic offerat, quantum discipulus colligit, & in omnibus doctrina disciplinam consentiant. Quare nos, qui artem nunc abnegationis tradendam aggredimur, ex qua praecipue omnis virtutis actio dependet, eam per singulas partes animae discutendo tractamus. Immo & in qualibet abnegatione, ad finem illius, coronidis loco, speciales actus, quibus se iustus

A abnegare debeat, attingimus, ne quis vnquam ignorationi tribuat, quod non seipsum abnegauit, & parum in hoc sanctissimo studio profecit. Tu, Domine, qui omnium bonorum es auctor, & non solum sapientium, sed & ignorantium eruditor, styli rempera, verba dispone, & mentem pro te laborantem gratia tua visitationis illustra, ut seipsum possit simul cum aliis piis mentibus, quae ista legerint, incitare, & ad sanctam abnegationem, ac tui imitationem, permouere.

De Mortificatione Oculorum.

CAPVT II.

B **H**ec est hominis magna & luctuosa miseria, cui aditum per peccatum aperuit, quod dona preciosa de manu creatoris accepta in ipsius donantis offensam, ac in suam perniciem damnationemque conuertit. Id ita esse omnia creata, ab homine iniuria affecta, & vltionem de eo à communi creatore efflagitantia proclamant. Vniuersa namque quae Deus condidit, visibilia & inuisibilia, corporea & spiritualia dona homini concessa sunt, quae illi vel ad vitam spiritualem consequendam, vel promouendam, vel ad vitam naturalem seruandam seruiunt. Quid autem istorum est, quo homo aliquando non sit abusus? Quid est, quod non peccati instrumentum fecerit? Quid est, quod non tanquam telum in Dominum suum eiacularit? Terram facit domum iniquitatis; mare viam auaritia; aëra, & ventos vanitati seruire cogit; ignem, in ministerio crudelitatis & homicidiorum occupatum tenet: caelis & astris saepe ad superstitionem: Sole & Luna, & Angelis ad idololatriam est vsus; & nihil est tam sanctum, tam purum, tam reconditum, quod in malum vsum trahés, non interdum alicuius peccati malitia fedauerit. Ideo Iob, ut quasi summam omnium suarum virtutum faciat, & maximum suae innocentiae testimonium in medium proferat, ait: Si aduersum me terra mea clamat, & cum ipsa sulci eius deflent: si fructus eius comedi absque pecunia, & animam agriculturalum eius afflxi, pro frumento oriatur mihi tribulus, & pro hordeo spina. Qua sententia indicat euidenter terram, & vniuersa alia hominum causa creata, aduersus peccatores clamare, & quasi praedeseiderio vltionis deslere, cum se vident ad ministeria iniquitatis adaeta, & in materiam offensionis diuinae conuersa. Ne verò longius euagemur, hanc calamitatem nostram, non iam in foro, sed in domibus nostris, & intra nos ipsos inspiciamus. Nam quid rogo est in homine, siue ad mentem eius, siue ad corpus pertineat, quod non proprio hominis damno, & diuinae indignationi prouocandae subseruiat? Omittamus nunc intellectus errores, & caecitates, voluntatis odium ac peruersitatem, sensuum interiorum signenta, concupiscibilis vilitatem, irascibilis furor, & solum corpus, ac sensus externos contemplerur, in quibus innumerabilia videbimus, quae & Dei iram accendant, & nostram perniciem machinentur. Corpus quidem donum Dei est, quod animae in domicilium, in vehiculum, in instrumentum salutis dedit. Oculi dona Dei sunt homini data, ut per illos veluti per fenestras splendidissimas, atque pulcherrimas, solem & lunam, & reliqua corporea conspiceret, & ex illis tanquam ex veltigijs creatoris magnitudinem apprehederet. Aures, & olfaciendi, & gustandi vis, ac tactus per omnia membra diffusus, dona Dei sunt, quibus homo necessaria percipiat, & intelligibilem ac caelestem notioni se

Iob 31.
38. 39.
40.